

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гігієни та екології №1

Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Психологія праці»

(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти

заочна форма

(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань

22 «Охорона здоров'я»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність

229 «Громадське здоров'я»

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Громадське здоров'я»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 2-й

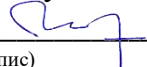
Силабус навчальної дисципліни
затверджений на засіданні кафедри
гігієни та екології №1

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем громадського здоров'я

Протокол від
28 червня 2022 року № 13

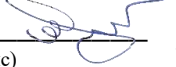
Протокол від
30 червня 2022 року №10

Завідувач кафедри


(підпис)

Коробчанський В.О.
(прізвище та ініціали)

Голова


(підпис)

ОГНЄВ В.А.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

д.м.н., проф. Коробчанський В.О.,

к.м.н., доц. Григорян О.В.

к.м.н., доц. Олійник Ю.О.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Коробчанський Володимир Олексійович, професор, доктор медичних наук
Професійні інтереси: Гігієна та екологія, Психогігієна, Медицина граничних станів.

Контактний телефон (057) 705-15-74

Корпоративна пошта викладача kaf.4med.hihienu2@kntmu.edu.ua

Консультації понеділок 15.30-17.00

Локація НДІ гігієни праці та професійних захворювань, приміщення кафедри гігієни та екології №1

Григорян Олена Валеріківна, кандидат медичних наук

Професійні інтереси: Гігієна та екологія, Психогігієна, Медицина граничних станів.

Контактний телефон (057) 705-15-74

Корпоративна пошта викладача kaf.4med.hihienu2@kntmu.edu.ua

Консультації Згідно з розкладом за попередньою домовленістю

Локація НДІ гігієни праці та професійних захворювань, приміщення кафедри гігієни та екології №1

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Психологія праці» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Громадське здоров'я» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 229 «Громадське здоров'я».

Опис дисципліни: Психологія праці – це галузь психології, що вивчає психологічні процеси, стани і закономірності роботи психіки людини, пов'язані з трудовою діяльністю та психологічні закономірності організації праці у соціальних групах. Психологія праці виникає як необхідність досконального вивчення психологічних закономірностей взаємодії особистості з професійним середовищем, які можуть стати основою розробки системи оптимізації виробничого процесу. Це має економічну і соціально-психологічну доцільність.

Предмет вивчається на основі застосування принципів системного підходу.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни тісно пов'язане з такими напрямками, як біологія, хімія, фізика, гігієна та екологія, психогігієна, гігієна праці.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння базових дисциплін.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни. Основною метою предмету «Психологія праці» є надання магістрантам базових знань із психології праці та оволодіння елементарними дослідницькими навиками, які дозволять у майбутньому самостійно вирішувати завдання дослідницького і консультаційного характеру у сфері професійної діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є теоретична і практична підготовка із наступних питань: оптимізація виробничого процесу та підвищення продуктивності праці; вивчення соціально-психологічних механізмів взаємодії особистості з іншими суб'єктами професійних відносин; попередження розвитку психічних розладів у результаті професійної діяльності, неправильного нормування робочого навантаження; розробкою системи професійного відбору та атестації персоналу; гуманізацією виробничого середовища та створенням сприятливих для особистісного розвитку середовища; збереженням психічного здоров'я та благополуччя. Основною метою цієї науки є профілактика професійних захворювань, запобігання виробничого травматизму та професійної деформації особистості, підвищення змістовності праці, створення умов для всебічного розвитку працівника, його здібностей.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами **компетентностей:**

інтегральна:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу;
- здатність створювати команду для діяльності у сфері громадського здоров'я і забезпечувати її ефективну роботу;
- здатність здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1 – Здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в сфері охорони здоров'я на відповідній посаді.

ПРН 2 – Знання у сфері громадського здоров'я та організації системи охорони здоров'я, розробки і впровадження належних заходів забезпечення здоров'я населення.

ПРН 10 – Оцінювати вплив соціальних детермінант та основних індивідуальних детермінант здоров'я, розробляти відповідні заходи з метою збереження та зміцнення здоров'я населення.

ПРН 15 – Розробляти та впроваджувати, засновані на доказах стратегії, політики та інтервенції громадського здоров'я із залученням зацікавлених сторін на основі міжсекторального підходу.

ПРН 18 – Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.

ПРН 19 – Презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та англійською мовами.

ПРН 20 – здатність розширювати розуміння засад сфери громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня та реалізовувати заходи, спрямовані на розвиток кадрового потенціалу.

ПРН 21 – здатність здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills)** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Навички міжособистісної взаємодії.

Здатність працювати в команді.

Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Здатність планувати та управляти часом.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 229 «Громадське здоров'я» (шифр і назва)	Рік підготовки:
		2-й
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 14 самостійної роботи здобувача – 76	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП: «Громадське здоров'я»	Семестр
		3-й
		Лекції
		4 год.
		Практичні, семінарські
		10 год.
		Самостійна робота
		76 год.
		Індивідуальні завдання:
		-
		Вид контролю:
		Залік

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Методологічні засади психології праці, її мета та завдання.	2	Онлайн-лекція в синхронному форматі
2	Кризи професійного становлення та методи їх психогігієнічного подолання.	2	Онлайн-лекція в синхронному форматі
	Всього годин	4	

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Предмет і основні завдання психології праці. Методологічні та теоретичні аспекти психології праці. Зв'язок психології праці з іншими науками.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, імітаційна гра, кейс-метод	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
2	Проблема формування індивідуального стилю трудової діяльності. Розвиток професійної самосвідомості. Регулятивні процеси в структурі професійної діяльності. Мотивація праці.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, імітаційна гра, кейс-метод	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
3	Предмет, засоби, знаряддя, умови праці як компоненти трудового поста. Вимоги до фізичних і хімічних факторів робочого середовища та небезпечних умов праці.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, імітаційна гра, кейс-метод	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
4	Психофізіологічне, психологічне та фізичне здоров'я працюючих як відображення стану нервових процесів, його критерії оцінки. Методи дослідження психофізіологічних функцій та психологічних якостей з метою збереження здоров'я працівників, запобігання професійних захворювань та виникнення травмування на виробництві.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, імітаційна гра, кейс-метод	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь

5	Підсумкове заняття. Диференційований залік	2		усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
	Всього годин	10		

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Людина і праця: психологічна характеристика суб'єкта праці.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
2	Психологічне вивчення людини як суб'єкта професійної діяльності.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
3	Соціально-психологічні проблеми взаємовідносин у трудовому колективі.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
4	Психологія професійної діяльності: класифікація професій, психологічні ознаки професійної діяльності, трудовий процес і його компоненти.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
5	Психологічні проблеми формування і збереження професійних кадрів: профорієнтація, профінформація, профвиховання, профконсультація, профпідготовка і перепідготовка.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
6	Методи психології праці. Класифікація методів психологічного дослідження.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
7	Психологічне професіографування.	6		творчі завдання; індивідуальні

				завдання; реферати
8	Психологічні основи профвідбору/добору, розміщення, адаптації, стабілізації та атестації робочих кадрів.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
9	Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності і гарантування безпеки праці.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
	Підготовка до самостійної роботи - опрацювання практичних навичок	22		
	Всього годин	76		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженій наказом ХНМУ № 181 від 21.08.2021 року.

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють магістру відповідну оцінку за шкалами (див. таблицю) у залікову книжку та заповнюють відомості успішності магістрів з дисципліни за формою: **У-5.03В –залік**.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121

4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.3. Контрольні питання

1. Предмет та основні завдання психології праці.
2. Методи досліджень у психології праці.
3. Кризи професійного становлення.
4. Проблеми професійних деструкцій та психічного вигорання.
5. Проблема формування індивідуального стилю трудової діяльності.
6. Розвиток професійної самосвідомості.
7. Мотивація праці.
8. Місце психології праці в системі психологічних наук.
9. Основні проблеми праці у сучасних умовах («вузька спеціалізація», «відчуження особистості від продуктів праці», безглузда праця, залежність працівника від своєї групи, «технократичне мислення», монотонність та рутинність праці).
10. Успішність праці як основа почуття власної гідності.
11. Конструктивні і деструктивні межі професійного розвитку: всебічний розвиток особистості та «професійне вигорання особистості».
12. Поняття про професійно важливі якості.
13. Розвиток здібностей працівника і формування індивідуального стилю професійної діяльності.
14. Особливості розвитку особистості у процесі професійної переорієнтації
15. Проблеми стресу і дистресу у професійній діяльності.
16. Професійна адаптація та психологія професійного розвитку.
17. Увага у професійній діяльності.
18. Соціально-психологічні проблеми взаємовідносин у трудовому колективі.
19. Вимоги до небезпечних умов праці.
20. Психофізіологічне, психологічне та фізичне здоров'я працюючих.

3.6. Правила оскарження оцінки

Апеляція магістра щодо оцінки (кількості балів), отриманої на диференційованому заліку у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки. Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності магістра.

Додаткове опитування магістра при розгляді апеляцій не допускається. Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома магістра не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни. Очікується, що магістри відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у магістрів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надає на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально. Активна участь під час обговорення в аудиторії, магістри мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від магістрів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка. Магістрам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Використання електронних гаджетів. Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач- магістр», «магістр-магістр», «магістр-група магістрів».

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Організація інклюзивного навчання в закладах вищої освіти здійснюється згідно з наказом ХНМУ № 203 від 22.06.2018 «Про затвердження порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (в приміщеннях) ХНМУ.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни. Активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи згідно з навчальним планом.

Заохочення та стягнення. Додаткові бали за участь в наукових конференціях, проведення наукових досліджень, публікації статей та тез, виконання додаткових завдань тощо.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Науково-педагогічні працівники кафедри дотримуються етичних принципів академічної доброчесності, а саме посилаються на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримуються норм законодавства про

авторське право; надають достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Викладачі кафедри гігієни та екології №1 не порушують академічну доброчинність (не займаються академічним плагіатом, фабрикацією, обманом, хабарництвом).

Кафедра гігієни та екології № 1 підтримує **нульову толерантність** до плагіату. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баклицький І. О. Психологія праці : 2-ге вид., переробл. і допов. К. : Знання, 2008. 655 с.

2. Кириченко В. В. Психологія праці / ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 51 с.

2. Методи психодіагностики в системі профвідбору : метод. посіб. / [авт.-уклад. В. В. Синявський та ін.]. К. : ДЦЗ, 2006. 241 с.

3. Щербакова І. М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості : навч.-метод. посіб. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. 324 с.

5. Манухіна С.Ю. Психологія праці. 2015.

6. Балка В.В. Психологія праці особистості: Навчально-методичний посібник. К.-Кременчук: П.П Щербатих, 2006. 76 с.

7. Психологія здоров'я людини / За ред. І. Я. Коцана.–Луцьк: РВВ Вежал Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. 430 с.

8. Мазяр О.В. , Кириченко В.В. Психологія праці : модульний курс : навчальний посібник. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 190 с

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. **Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE**
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3185>

2. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал.

3. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

3. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка.

4. <http://www.education.gov.ua> – офіційний сайт МОН України.